

Ärende 23

Motion nr 19

Redovisning och hantering av avkastning på fonderade fastighetsmedel för 2024

I punkt 6.1 i IOGT-NTO:s stadgar som gällde 2024 angavs följande:

Föreningar och distrikt ska redovisa kapital som de får vid försäljning av fast egendom eller del i fast egendom till förbundsstyrelsen. Detta gäller också kapital som de får i ersättning för fast egendom efter brand eller annan skada eller expropriation, eller till följd av annat förhållande. **Kapitalet ska förvaltas av förbundsstyrelsen för föreningens eller distriktets räkning.** Förbundsstyrelsen kan besluta att någon annan ska förvalta kapitalet. Kapitalet får inte användas för andra ändamål än köp av fast egendom eller del i fast egendom. Förbundsstyrelsen kan dock besluta att kapitalet får användas på annat sätt. **Ränta på kapitalet får användas till den löpande verksamheten i den förening eller det distrikt som kapitalet tillhör.**

I Nya nykterhetsrörelsens stadgar 2:5 anges följande:

Föreningar och distrikt ska redovisa kapital som de får vid försäljning av fast egendom eller del i fast egendom till förbundsstyrelsen. Detta gäller också kapital som de får i ersättning för fast egendom efter brand eller annan skada eller expropriation, eller till följd av annat förhållande. **Kapitalet ska förvaltas av förbundsstyrelsen för föreningens eller distriktets räkning. Avkastning på kapitalet får användas till den löpande verksamheten i den förening eller det distrikt som kapitalet tillhör.** Kapitalet får inte användas för andra ändamål än köp av fast egendom eller del i fast egendom. Förbundsstyrelsen kan dock besluta att kapitalet får användas på annat sätt. Kapital som inte använts av distriktet eller föreningen inom fem år från försäljningstillfället eller motsvarande, tillfaller förbundet om distriktet fransäger sig kapitalet. Detta sker genom beslut av distriktsstyrelsen.

Under 2024 har förbundsstyrelsen i enlighet med stadgarna förvaltat deponerade pengar från föreningar och distrikt, inklusive de pengar som juridiskt tillhör distrikten i enlighet med den s k femårsregeln.

Förvaltningen har vad jag förstått gått mycket bra och en betydande avkastning har erhållits.

I enlighet med stadgarna menar jag att denna avkastning/ränta ska ha betalats ut till föreningar och distrikt som deponerat medlen för att användas i den löpande verksamheten. Så har inte skett.

Istället har förbundsstyrelsen valt att betala ut 2,97% på de placerade medlen. Jag menar att detta inte är att följa stadgarna som är glasklara i att den upparbetade räntan/avkastningen som kommit in i sin helhet ska föras vidare. Detta är medel som betyder mycket i den lokala och regionala löpande verksamheten precis som stadgarna nog menat.

För mig är det också viktigt att de stadgar vi har gäller alla rakt över hela linjen oaktad om man är enkel medlem eller sitter i förbundsstyrelsen.

Jag föreslår därför

- att det ekonomiska resultatet för IOGT-NTO rättas i efterhand så att stadgarnas skrivning om ränta/avkastning på deponerade medel efterlevs. Detta innebär att den verkliga räntan/avkastningen på deponerade medel för 2024 betalas ut till föreningarna innan årsskiftet 2025/26, samt
- att IOGT-NTO:s bokslut för 2024 rättas i enlighet med detta beslut, samt
- att denna princip att stadgarnas skrivning om avkastning på deponerade medel ska gälla också under kommande år.

Fredrik Persson
Örebro

Övergångsstyrelsens yttrande

Inom det som tidigare var IOGT-NTO var det så att det på deponerade medel utgick en ränta motsvarande resultatet av förbundets finansiella placeringar. På den tiden var dock förbundets finansiella placeringar väldigt försiktiga, det vill säga att de tog stor hänsyn till kortsiktig risk. Det var mycket ränteobligationer och det minimala aktieägendet var förenat med olika "stop loss"-system.

När IOGT-NTO:s förbundsstyrelse ville öka andelen aktier – alltså öka den kortsiktiga risken – beslutade man att koppla loss räntan för deponerade medel från avkastningen. Deponerade medel är inte förbundets pengar och det är därför orimligt att förbundet ska utsätta dem för högre risk utan att det är fast förankrat hos ägarna, alltså framför allt distrikten. Samma förändring gjordes avseende den ränta som koncernkontoinnehavare erhåller.

I början av 2024 antogs en ny värdepappersplaceringspolicy och i samband med det flerdubblades andelen aktier. Tanken är att det ska vara en långsiktig mer fördelaktig position trots kortsiktiga

svängningar. Med facit i hand visade det sig att 2024 var ett mycket bra börsår, men det hade också alla möjligheter att stört dyka som vi ju vet att börserna gör ibland. Policyn utgår också från detta, och räknar med att bra år ska kunna kompensera för dåliga år, och att det då inte ska göras några större värdeuttag bra år.

Deponerade medel är dessutom inte klientmedel som förvaltas av förbundet för klientens räkning, alltså i den juridiska meningen att de är separerade från förbundets övriga tillgångar. De är en skuld, noterad i balansräkningen, utan något särskilt motsvarande innehav på tillgångssidan.

Det är alltså orimligt att retroaktivt ändra på räntemodellen för deponerade medel. Hade börserna dykt 30 procent får vi anta att det inte hade kommit på tal, det är alltså förbundet som tagit hela risken.

Om förbundet hade placerat deponerade medel specifikt så hade det gjorts i fastränteplaceringar, för att just inte riskera ägarnas pengar. Vi har haft sådana under 2024, till belopp som överstiger samtliga deponerade medel. Den genomsnittliga räntan för dem var cirka 2 procent (att jämföra med räntan som betalades ut till deponerade medel-innehavare, 2,97 procent).

Motionären har tidigare lyft denna fråga till övergångsstyrelsen, till våra förtroendevalda revisorer, och till våra auktoriserade revisorer, utan att någon av dessa instanser delat hans tolkning av stadgarna.

Övergångsstyrelsen tycker att den nya värdepappersplaceringspolicyn är bra och arbetar med att få ut lärdomarna från arbetet med den. Ett led i det är förslaget om ändrade stadgar om deponerade medel som presenteras på detta riksmöte.

Skulle motionen bifallas skulle det innebära att medel förflyttas från vårt nya gemensamma förbund till att istället hamna framförallt hos de tidigare IOGT-NTO-distrikten. Det skulle minska utrymmet som vi har för att göra gemensam verksamhet som riksmötet kan prioritera.

Övergångsstyrelsen föreslår riksmötet besluta

att avslå motion nr 19 Redovisning och hantering av avkastning på fonderade fastighetsmedel för 2024 i sin helhet.